

**Меморандум про взаєморозуміння щодо підтримки
антикорупційної ініціативи України**

12 травня 2014 року

Вступ

Антикорупційна ініціатива України (далі - Ініціатива) об'єднує представників Уряду України, бізнес-асоціацій та міжнародних фінансових організацій (далі - МФО) (разом - Сторони). Сторони визнають важливість відповідальності, прозорості і верховенства права для належного функціонування та ефективного регулювання економіки України. Вони також визнають рішучість нинішньої урядової адміністрації вирішити питання корупції та недобросовісного ставлення до суб'єктів підприємництва в Україні. Крім цього, Сторони хотіли б висловити свої спільні принципи та зобов'язання щодо відповідних заходів шляхом укладення цього Меморандуму про взаєморозуміння.

Основні принципи

Необхідність дій

Принцип 1

Сторони визнають, що систематична корупція та несправедлива ділова практика спричинили значні збитки як для українського бізнес-клімату, так і для державної економіки в цілому. Вони також погоджуються, що для покращення бізнес-клімату в Україні та підтримки її економічного росту необхідно вжити значних зусиль для боротьби з корупцією та недобросовісною поведінкою щодо суб'єктів підприємництва. Вони погоджуються, що Україна повинна гарантувати, що її ринки є відкритими та ефективними і все її законодавство є чітким та таким, що застосовується неупереджено, послідовно і добросовісно в рівній мірі як судами, так і виконавчою владою.

Сторони переконані та погоджуються, що ефективне реагування на корупцію і недобросовісне ставлення до суб'єктів підприємництва вимагає багатостороннього підходу та, зокрема, їхнього співробітництва. Відповідно, Сторони погодились діяти спільно з метою боротьби з корупцією та несправедливим ставленням до бізнесу та вживати заходів для покращення бізнес-клімату в Україні та виконання Україною зобов'язань у сфері боротьби з корупцією та забезпечення належного урядування.

Роль Уряду

Принцип 2

Сторони визнають конституційні повноваження Уряду зміцнювати та розвивати демократичну, соціальну та правову основу держави, а також забезпечення прав та свобод людини в Україні. Вони розглядають право власності та право займатися законною підприємницькою діяльністю як невід'ємні гарантії ринкової економіки та особистих та організаційних свобод. Усі Сторони стверджують, що принципи прозорості, відповідальності, неупередженості та законності мають бути визначальними у всіх діях Уряду. Уряд має гарантувати, що законодавство є чітким, справедливим та таким, що послідовно застосовується; Уряд працюватиме для встановлення та усунення системних причини корупції та проявами недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва в Україні.

Визнання Сторонами необхідності належного урядування є не менш важливим щодо виконання судових функцій та справедливого застосування законів. Сторони також визнають, підтверджують та вітають зобов'язання і зусилля Уряду щодо покращення бізнес-клімату в Україні.

Роль бізнесу

Принцип 3

Сторони визнають внесок відповідальних суб'єктів підприємництва у економічне зростання та розвиток України. Відповідальний бізнес дотримується законодавства. Повага до навколишнього середовища та прав людини також є основоположними принципами підтримки бізнесу. Суб'єкти підприємництва не займаються хабарництвом та відкрито відкидають корупцію у всіх її проявах.

Роль МФО

Принцип 4

Сторони визнають важливість колективного внеску МФО у розвиток України. Діючи спільно, МФО підтримують місцевий бізнес, сприяють залученню іноземних інвестицій та сприяють покращенню інвестиційного клімату. Сторони визнають зобов'язання МФО за цією Ініціативою та своє бажання співпрацювати задля визначення і реалізації заходів, спрямованих на боротьбу з корупцією та проявами недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва в Україні.

Проблема корупції

Принцип 5

Сторони засуджують усі форми корупції, включаючи хабарництво державних чиновників (у тому числі, але не обмежуючись посадових осіб органів місцевого самоврядування, державних колегіальних органів, суб'єктів природних монополій та підприємств, яким держава делегувала відповідні управлінські, керівні, регуляторні чи інші функції), політичних кандидатів чи партій, посадових осіб політичних партій та працівників приватного сектору.

Уряд України та приватний сектор взаємно зобов'язуються гарантувати, що їх працівники, службовці, представники та інші зацікавлені сторони утримуються від корупційних практик. Вони беруть на себе відповідальність застосовувати процедури, процеси та структурні механізми дій з метою запобігання, виявлення, розслідування та реагування на корупцію як на недобросовісну ділову практику та злочин.

Зокрема, вони погоджуються повідомляти про свої антикорупційні зобов'язання всіх зацікавлених сторін, допомагаючи їм розрізнити законне та незаконне ведення бізнесу, законну та незаконну ділову поведінку в суспільному житті. Правопорушення повинні отримати ефективне та пропорційне реагування зі стримуючим ефектом. Усі заходи боротьби з корупцією мають відповідати міжнародним та європейським стандартам, визначеним, зокрема, в Конвенції ООН проти корупції, Конвенції ОЕСР про боротьбу проти підкупу іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях та іншим відповідним Рекомендаціям ОЕСР, а також Цивільною та Кримінальною конвенціями Ради Європи про боротьбу з корупцією.

Сторони визнають, що втілення та виконання правил належної поведінки та професійної етики як в державному, так і в приватному секторах є ефективним інструментом боротьби з корупцією.

Сторони визнають роль свідомих осіб, які інформують про порушення, у виявленні та запобіганні корупції, а також необхідність надання їм ефективного захисту.

Сторони визнають, що підвищення рівня обізнаності стосовно антикорупційного законодавства та діючих інструментів для запобігання корупції; стимулювання нетерпимості до її існування, сприяння обміну інформацією про способи її ефективного викорінення є важливими заходами на шляху подолання корупції.

Проблема недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва

Принцип 6

Сторони єдині у своєму прагненні забезпечити недискримінаційне та чітко визначене законодавством економічне регулювання підприємницької діяльності в Україні. Сторони очікують, що законодавчі та нормативні акти, що впливають на бізнес є точними і послідовними з метою недопущення їх вибіркового застосування. Крім того, вони визнають вирішальну роль незалежних та неупереджених судів у захисті законних економічних інтересів, дотриманні антикорупційного законодавства та забезпеченні добросовісного ставлення до суб'єктів підприємництва. Вони

підкреслюють своє зобов'язання вжити заходів, які гарантуватимуть, що судді є добре підготовленими та зобов'язуються діяти на своїй посаді максимально чесно та невідкупно.

Необхідність створення інституту бізнес-омбудсмена

Принцип 7

Сторони, серед іншого, визнають необхідність у існуванні нового та незалежного інституту, який реагуватиме на прояви недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва. Створення інституту бізнес-омбудсмена є основною метою цієї Ініціативи. Інститут бізнес-омбудсмена має бути незалежним, працювати ефективно, керуватися у своїй роботі глибоким розумінням комерційних, громадських, та регуляторних проблем в Україні.

Важливість імплементації та консультацій

Принцип 8

Сторони усвідомлюють, що успіх цієї Ініціативи сприятиме ефективності інших зусиль для зміцнення публічної адміністрації в Україні. Цим вони підтверджують свою рішучість здійснювати відкриті, цілеспрямовані і ефективні кроки для виконання цього Меморандуму та для інформування своїх виборців про хід виконання цієї Ініціативи.

Враховуючи важливу роботу, яка вже проведена профільними державними органами, бізнес-асоціаціями, неурядовими організаціями, діловими колами та окремими особами, Сторони зобов'язуються проводити широкі консультації з іншими зацікавленими особами для врахування їх поглядів у рішеннях, прийнятих в межах цього Меморандуму.

Зобов'язання Сторін щодо дій

Зобов'язання 1: Створення Групи Сторін

Сторони цим створюють антикорупційну ініціативу для України. Ініціатива реалізується за допомогою Групи Сторін, до складу якої входять належними чином уповноважені представники Сторін, а також спостерігачі від громадських об'єднань, які пропонуються Сторонами.

Група Сторін несе відповідальність за виконання цього Меморандуму і діятиме як керівний орган інституту бізнес-омбудсмена, який має бути створений відповідно до Зобов'язання 2.

У всіх випадках, коли це можливо, група Сторін прийматиме рішення на основі консенсусу. Правом голосу володітимуть три рівні блоки: (i) Уряд України, (ii) МФО та (iii) бізнес-асоціації.

Група Сторін визначає інші процедури своєї роботи в окремому документі. Якщо Група Сторін не може досягти згоди, рішення приймається більшістю у дві третини голосів, за винятком призначення омбудсмена – стосовно цього питання рішення має бути одноголосним.

Зобов'язання 2: Створення інституту бізнес-омбудсмена

Сторони погоджуються створити інститут бізнес-омбудсмена та докладати всіх можливих зусиль для надання підтримки та сприяння його роботі.

Сторони погоджуються, що інститут бізнес-омбудсмена має такі основні елементи:

1) Мандат: Інститут бізнес-омбудсмена:

а. Отримує, аналізує та сприяє вирішенню скарг бізнесу на прояви недобросовісної поведінки включаючи корупцію; і

б. Визначає системні причини недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва та корупції та оприлюднює свої висновки громадськості та відповідним державним органам.

Для здійснення своїх повноважень інститут бізнес-омбудсмена матиме можливість використовувати всі належні засоби для виправлення ситуації. Інститут бізнес-омбудсмена також матиме повноваження публікувати звіти відповідно до наведеного нижче зобов'язання 3. Сторони підтверджують, що інститут бізнес-омбудсмена не є правоохоронним органом і не матиме повноважень проводити кримінальні розслідування.

2) Структура: Інститут бізнес-омбудсмена складається з омбудсмена, двох його (її) заступників та секретаріату. Омбудсмен та два заступники будуть призначатися Групою Сторін на основі одноголосного рішення. Звільнення омбудсмена або заступників може мати місце лише за підтримки не менше, ніж двох третин більшості Групи Сторін (тобто двох блоків). Омбудсмен, у свою чергу, призначає членів секретаріату.

3) Незалежність: Інститут бізнес-омбудсмена є незалежним від Уряду і всіх інших зацікавлених сторін. Він не може бути обмежений у своїй здатності вирішувати, які питання потребують доведення до компетентних органів, або у своїх повноваженнях публічно звітувати про системні причини недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва та про боротьбу з корупцією.

4) Фінансування: Сторони здійснюють усе можливе для забезпечення достатнього фінансування інституту бізнес-омбудсмена, що може включати внески як у грошовій, так і у не грошовій формі.

Зобов'язання 3: Незалежна звітність

Сторони погоджуються, що Установа бізнес-омбудсмена, після надання звіту про системні причини існування проявів недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва та станом боротьби з корупцією Групі Сторін, згодом оприлюднює свої висновки шляхом публікації звіту.

Зобов'язання 4: Подальше виконання

Сторони підтверджують свою відданість принципам, викладеним у цьому Меморандумі про взаєморозуміння і беруть на себе зобов'язання створити інститут бізнес-омбудсмена. Група Сторін продовжить роботу над реалізацією інших конкретних заходів для вирішення більш широкого кола проблемних питань, пов'язаних з корупцією та проявами недобросовісної поведінки щодо суб'єктів підприємництва в Україні.

Зміст цього Меморандуму є висловленням наміру співпраці і не створює жодних юридичних прав чи обов'язків відповідно до міжнародного чи національного права.

За Уряд України

За Європейський банк реконструкції та розвитку

За Організацію економічного співробітництва та розвитку

За Американську торговельну палату в Україні

За Європейську Бізнес-Асоціацію

За Федерацію роботодавців України

За Торгово-промислову палату України

За Український союз промисловців і підприємців